

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1999 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 490
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
(2020 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

NERIES REGIONINIO PARKO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIO NUOSTATOS

1. Neries regioninio parko nuostatai (toliau – nuostatai) nustato Neries regioninio parko (toliau – regioninis parkas) steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, detalizuoja Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytus apsaugos reikalavimus, nustato apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus.

2. Veiklą regioniniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Neries regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planas), nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kultūros paveldo objektų tipiniai ir individualūs apsaugos reglamentai.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **apžvalgos aikštelė** – vieta, iš kurios atsiveria panoraminis kraštovaizdis ir kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti pastatytas apžvalgos bokštas;

3.2. **atokvėpio vieta** – trumpam poilsiui be nakvynės skirta vieta, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų;

3.3. **dvaro (palivarko) sodyba** – dvaro (palivarko) teritorijos dalis, kurią sudaro istoriškai susiformavęs vientisas žemės plotas su visais jame esančiais įvairios paskirties statiniais ir želdiniais, vandens telkiniais, susisiekimo, inžineriniais ir technologiniais įrenginiais, mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, dailės kūrinių, taip pat visų nurodytųjų statinių liekanomis, sudarančiomis teritorinį, funkcinį ir architektūrinį vienetą;

3.4. **kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamos natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ar žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio savybės;

3.5. **lankomi objektai** – paveldo objektai, kiti saviti kraštovaizdžio objektai ir kompleksai, savitų reiškinių vietos;

3.6. **mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai** – informaciniai skydai, stendai, ženklai ir riboženkliai; šiukšliadėžės; dviračių stovai, sūpynės, laipynės, dekoratyvinės skulptūros, šviestuvai, stebėjimo įrenginiai (žiūronai, teleskopai); atraminės sienelės, tvorelės, platformos, pakylės; laiptai, lieptai, tilteliai, pavėsinės (stoginės), kiti teritorijos vientiso stiliaus tvarkymo ir puošybos objektai;

3.7. **mokomasis takas** – edukacinis pėsčiųjų takas, kuriame pateikiant mokomąją ir (ar) aiškinamąją informaciją, mokoma suvokti gamtos vertybes ir reiškinius, ugdomas tinkamas elgesys gamtoje. Šalia mokomojo tako gali būti įrengta stendų, rodyklių, užrašų;

3.8. **pažintinis takas** – pėstiesiems, nemotorinių transporto priemonių naudotojams ar žirgų turizmui įrengtas takas, skirtas susipažinti (aplankyti) su lankomais objektais, savitais regionais; šalia jo gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų;

3.9. **poilsio vietė** – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, laužaviečių, automobilių stovėjimo aikštelė;

3.10. **rekreaciniai pastatai** – viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio, nakvynės, svečių namai, viešbučiai, kaimo turizmo pastatai, kempingų pastatai, moteliai, turizmo centrai, vasarnamiai), ir gydymo paskirties pastatai (sanatorijos, sveikatingumo kompleksai, reabilitacijos centrai);

3.11. **stovyklavietė** – poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti teikiama turistinės stovyklos paslauga;

3.12. **tradicinė etnografinio regiono architektūra** – etnografiniame regione susiformavusi teritorinė erdvinė struktūra, kuriai būdingas tam tikras sodybų pastatų išdėstymas, apželdinimas, saviti pastatai, jų statybos principai, tradicinės statybos ir apdailos medžiagos ir spalvos, ryšys su kraštovaizdžiu;

3.13. kitos nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos statybos, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio, Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS

REGIONINIO PARKO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

4. Regioninio parko steigimo tikslai:

4.1. išsaugoti vertingiausius Neries upės slėnio gamtinius ir kultūrinius kompleksus bei objektus, savitą Neries kraštui būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti bei sudaryti prielaidas darniam teritorijos vystymui;

4.2. išsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemų stabilumą, sudaryti sąlygas taikomiesiems kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių tyrimams ir stebėjimams vykdyti, informacijai kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse kaupti;

4.3. puoselėti regioninio parko išskirtinę vertę propaguojančią edukacinę, muziejinę ir kultūrinę veiklą, propaguoti Dzūkijos etnografinio regiono etnokultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialaus paveldo);

4.4. sudaryti sąlygas tausojančiam turizmui vystyti, propaguoti ekologinę žemdirbystę;

4.5. plėtoti visuomenės ekologinį ir gamtosauginį švietimą;

4.6. atkurti sunaikintus ir pažeistus gamtinius ir kultūrinius kompleksus bei objektus (vertybes).

5. Regioninio parko išskirtinę vertę formuoja:

5.1. kraštovaizdžio savitumas ir įvairovė: Neries vidurupio slėnis, kertantis paskutiniojo ledyno sustumtas aukštumas, kraštovaizdis su unikaliomis Neries vidurupio didžiosiomis kilpomis, Neries slėnio miškų biocenozės ir mažųjų Neries intakų – Dūkštos, Saidės, Bražuolės, Čekonės, Airupės upių žemupių slėniai, sukuriantys kalvų ir nuokalnių vaizdą;

5.2. negyvosios gamtos vertybės: Karmazinių ir Bražuolės tufų atodangos, Ausiutiškių ir Airėnų konglomeratai, išskirtinis Paneriškių skardis, mitologiniai akmenys bei jų grupės, mažieji Neries intakai: Dūkšta, Saidė, Bražuolė, Čekonė, Airupė;

5.3. gyvosios gamtos vertybės: Panerių miško ir Panerių II miško paprastosios pušies populiacijos, Dūkštų ąžuolyno ekosistema, smulkiažiedės gegužraibės (*Neotinea ustulata*), vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*) augavietės, gencijoninio melsvio (*Maculinea alcon*), didžiosios miegapelės (*Glis glis*), niūraspalvio auksavabalio (*Osmoderma barnabita*) radavietės, gausios Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės: žemapelkės su šakotąja ratainyte, plačialapių ir mišrius miškus, griovų ir šlaitų miškus;

5.4. savitas kultūros paveldas: viena seniausių Lietuvoje apgyvendinimo sistemų – archeologinių vertybių kompleksas, nusidriekęs palei Nerį tarp Vilniaus ir Kernavės su Karmazinių, Buivydu, Vėjo kalno (Buivydu II), Bradeliškių, Velniakmapio, Paalkių, Stirnių, Karageliškių,

Bielazariškių ir Naujosios Rėvos piliakalniais, Karmazinių, Popų-Vingelių, Paaliosės, Padūkštų, Semeniukų, Grabijolų, Kragžlių, Kragžlių II pilkapynai;

5.5. Dzūkijos etnografiniam regionui būdingos tradicijos: kaimo statinių architektūros ir planavimo savitumas – kaimų gatvinė planinė struktūra, verbų pynimo tradicija ir kiti amatai.

III SKYRIUS

APSAUGOS IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMO YPATUMAI, TAIKOMI VIŠOSE REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

6. Regioninio parko apsaugos ir tvarkymo ypatumai, veiklos reglamentavimas ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo reikalavimai siejami su funkcinio prioriteto zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo plane), ir kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (tvarkymo plane). Kraštovaizdžio tvarkymo zonose teritorijos naudojamos ir apsauga reguliuojama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu tvirtinamą Saugomų teritorijų tipinį apsaugos reglamentą.

7. Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas ir regioninio parko planavimo dokumentų sprendinius, regioniniame parke skatinama:

7.1. veikla, išsauganti biologinę įvairovę ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, saugomų rūšių ir genetinių miško medžių išteklių apsaugos priemonių įgyvendinimas:

7.1.1. gamtos ir kultūros paveldo objektų tyrimas ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo ir naudojimo būdų, naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, konkrečių apsaugos ir tvarkymo priemonių įgyvendinimas;

7.1.2. gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas, ūkininkavimo formos, palaikančios palankią buveinių, saugomų rūšių ir miško medžių populiacijų apsaugos būklę;

7.1.3. Dzūkijos etnografiniam regionui būdingų etnografinių sodybų statyba;

7.1.4. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas didinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius ir įvairiaamžius medynus. Konservacinio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose plyno miško kirtimo biržėse atkuriant mišką prioritetas teikiamas miško žėlimui;

7.2. veikla, palaikanti arba atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus:

7.2.1. pažėistų ekosistemų atstatymas formuojant želdynus, atkuriant natūralų hidrologinį režimą, kraštovaizdžio struktūrą formuojančius elementus ir atkuriant kraštovaizdžio estetinę vertę;

7.2.2. miško įveisimas, laikantis Miškų įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatytos tvarkos;

7.2.3. agrarinės aplinkosaugos priemonių įgyvendinimas, tradicinio neintensyvaus ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimas;

7.2.4. invazinių rūšių paplitimo naujų židinių prevencija arba išplitusių naikinimas;

7.3. Dzūkijos etnografinio regiono kultūros, tradicinės kaimo gyvensenos puoselėjimas, tradicinių amatų propagavimas;

7.4. pažintinio turizmo plėtra, prioritetą teikiant gamtiniam ir kultūriniam turizmui, taip pat gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas siekiant suinteresuoti gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga;

7.5. teritorijos pritaikymas rekreacijai, lankymui pagal regioninio parko planavimo schemas (ribų ir tvarkymo plano) sprendinius, atsižvelgiant į kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus.

8. Statiniai regioniniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami, teritorijų planavimo dokumentai rengiami, atsižvelgiant į Dzūkijos etnografinio regiono statybos, architektūros ir planavimo tradicijas, siekiant:

8.1. išsaugoti išlikusią (susiformavusią iki 1939 m.) būdingą gyvenamųjų vietovių planinę erdvinę struktūrą;

8.2. išlaikyti tradicinės Dzūkijos etnografinio regiono architektūros pobūdį: formas, dydžius, statybos produktus, spalvas.

9. Nauji statiniai, įskaitant naujus sodybų ir ūkininkų sodybų statinius, projektuojami ir statomi vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu ir nuostatuose nustatytais Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo reikalavimais.

10. Pastatai sodyboje statomi kompaktiškai, formuojant uždaro užstatymo sodybą. Sodybos ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais planuojamos pagal šiuos reikalavimus:

10.1. kai žemės sklypo plotas yra iki 0,5 ha, sodybos pastatais bendras užimamas žemės plotas turi atitikti statybos techninio reglamento, nustatančio reikalavimus vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams, tvirtinamo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, reikalavimus, bet negali viršyti 500 m². Šios nuostatos netaikomos esamoms sodyboms, kurių pastatais užstatytas žemės plotas yra didesnis;

10.2. kai žemės sklypo plotas yra didesnis kaip 0,5 ha, sodybos pastatais ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais užstatomas žemės plotas – iki 600 m².

11. Dvarų (palivarkų) sodybos atstatomos pagal išlikusius istorinius ir (ar) archyvinius dokumentus, fotofiksacijas. Šiais atvejais netaikomi nuostatų 10 ir 12 punktų reikalavimai.

12. Sodybos pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami pagal šiuos reikalavimus:

12.1. statomi tik nesublokuoti gyvenamieji namai;

12.2. gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Tradicinis gyvenamasis namas – vieno aukšto su palėpe, stačiakampio plano. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 8 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai: dvišlaičiai, pusskliautiniai arba keturšlaičiai, 42°–45° nuolydžio su karnizu. Sodybų gyvenamųjų namų langų rėmai suskaidomi (vizualiai) į keturias ar šešias dalis. Tradiciniai gyvenamųjų namų langai – vertikalaus stačiakampio, kurio proporcijos apie 1:0,7 ar 1:0,8; stogų skliautų langeliai smulkesni;

12.3. tradiciniai sodybos ūkio pastatai – vienaukščiai dvišlaičiais stogais su karnizais. Klojimo, daržinės aukštis – iki 8 m, kiti priklausiniai – ne aukštesni kaip 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Priklausiniai tradiciškai statomi ne toliau kaip 100 m atstumu nuo gyvenamojo namo (išskyrus pirtį). Naujai statomų sodybos priklausinių dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai turi atitikti jų paskirtį;

12.4. pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, keraminėmis, betoninėmis čerpėmis arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), neasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda. Lauko rūšiai gali būti apželdinami žole;

12.5. sodybos pastatų stogų spalva: ruda, juoda, pilka, visų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais;

12.6. tradicinės sodybos pastatų fasadų apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, laikantis tradicinių medžiagos apdirbimo technologijų (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; apdailos lentos) ir naudojimo būdų. Karkasinės ir silikatinių plytų pastatų išorinės sienos apkalamos lentomis, medinėmis dailylentėmis arba tinkuojamos. Stogo dangai ir sienų apdailai naudojamos skirtingos statybinės medžiagos, pastatų fasadų apdailai naudojamos įvairios statybinės medžiagos, išskyrus plastikines medžiagas

12.7. pastatų sienų spalvos: rusva, gelsva, smėlinė, žalsva, pilka, ruda arba išlaikoma natūralaus medžio spalva.

13. Sodyboms, registruotoms Kultūros vertybių registre, nuostatų 12 punktas netaikomas.

14. Rekreaciniai pastatai statomi rekreacinio ir gyvenamojo funkcinio prioriteto zonose.

15. Atokvėpio vietose, poilsiavietėse ir stovyklavietėse statomos pavėsinės žmonėms ar daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės įrengiamos be patalpų ir palėpės. Pavėsinės gali būti statomos įrengiant stogą ant stulpų arba su ne daugiau kaip trim išorinėmis sienomis. Pavėsinių spalva: natūrali medžio arba ruda, juoda, pilka, žalia.

16. Stoginės, skirtos laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo ne sodybose žemės ūkio paskirties žemėje, laikantis Saugomų teritorijų įstatymo nustatytų apribojimų, jų vietą suderinus su Neries regioninio parko direkcija (toliau – Direkcija) ir gavus iš jos raštišką pritarimą, statomos pagal šiuos reikalavimus:

16.1. stoginė užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stoginė – stačiakampio plano (pločio ir ilgio santykis 1:2-3). Didžiausias stoginės aukštis – 6 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų statinio projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai. Stoginės įrengiamos be patalpų su ne daugiau kaip 3 išorinėmis sienomis arba be jų;

16.2 stoginės dengiamos neasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda. Taip pat gali būti dengiamos tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais;

16.3. stoginių statybos ir apdailos medžiaga – mediena, apdirbta tradicinėmis medžio apdirbimo technologijomis (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Stoginių spalva: tamsių atspalvių (ruda, pilka, žalia), juoda arba natūrali medžio spalva.

17. Tvorų ir įrenginių pastatymas ir (ar) įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

17.1. sodyba aptveriama ne aukštesnėmis kaip 1,5 m aukščio perregimomis ažūrinėmis (kiaurymių plotas: iki 45 %) tvoromis (medinių virbų, tašelių,) be cokolių. Neleidžiama įrengti vartų su antvarčiais;

17.2. vandens telkiniuose prie esamos sodybos ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose esančiose urbanizuotos rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zonose leidžiama įrengti vieną medinį lieptą iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto, ne didesnį kaip 30 m² ploto iki 2 m pločio. Jei viršvandeninės augmenijos juosta yra platesnė nei 15 m, leidžiama statyti ilgesnius lieptus, bet išsikišančius ne daugiau kaip 2 m už viršvandeninės augmenijos juostas. Urbanizuojamose (užstatomose) rekreacinėse teritorijose liepto matmenys nustatomi statinio projekto sprendiniuose;

17.3. inžineriniai statiniai projektuojami, statomi (tiesiami), rekonstruojami ar remontuojami nekeičiant kraštovaizdžio pobūdžio ir estetinės vertės. Rekonstruojant esamas ne aukštesnės kaip 110 kW įtampos elektros perdavimo linijas, jas tiesiti rekomenduojama požeminiais kabeliais;

17.4. šėrimo aikštelių ar šėrimo vietų, viliojimo vietų įrengimas turi būti suderintas su Direkcija ir gautas jos pritarimas. Prašymai Direkcijai teikiami ir nagrinėjami Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka ir terminais.

18. Projektuojant didesnes kaip 500 m² automobilių stovėjimo aikšteles, numatomos želdinių juostos, skaidančios jas ne didesnėmis kaip 500 m² dalimis, išsaugomi esami želdiniai.

19. Draudžiama informacijos skydus, stendus kabinti ar kitaip tvirtinti ant medžių, gamtos ir kultūros paveldo objektų, įrengti juos gamtos paveldo objektų vizualinės apsaugos zonose, išskyrus informacinių stendų apie pačius gamtos ir kultūros paveldo objektus įrengimą bei krypties nuorodas pažintiniuose takuose. Išorinė reklama kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro nustatytomis Reklamos kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengimo taisyklėmis.

20. Gamtos paveldo objektų teritorijose neleidžiama įveisti miško.

21. Kultūros, sporto ir kitus aktyvios veiklos gamtoje renginius regioninio parko gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose bei „Natura 2000“ tinklo teritorijose galima organizuoti tik gavus Direkcijos pritarimą. Reikalavimas netaikomas renginiams, organizuojamiems urbanizuotose teritorijose. Prašymai organizuoti renginį direkcijai teikiami ir nagrinėjami Taisyklių nustatyta tvarka ir

terminais. Direkcija sprendimą dėl kultūros, sporto ir kitos aktyvios veiklos derinimo ar nederinimo priima įvertinusi, ar organizuojamas renginys nepakenks saugomoms vertybėms.

22. Regioninio parko lankytojai, lankydami parke pažintiniais, poilsio ir kitais tikslais, turi teisę:

22.1. statyti palapines, kurti laužus tik specialiai tam įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose;

22.2. žvejoti, medžioti, plaukioti, uogauti, grybauti, riešutauti, rinkti vaistažoles laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų.

23. Lankydami regioniniame parke, lankytojai privalo:

23.1. saugoti aplinką, gamtos ir kultūros paveldo vertybes, tausoti gamtos išteklius;

23.2. nepažeisti kitų gamtos išteklių naudotojų, žemės savininkų, valdytojų ir naudotojų teisių bei interesų;

23.3. atsakingai naudotis ir sutvarkyti paliekamą poilsiavietę, stovyklavietę ar kitą lankomą teritoriją;

23.4. ten, kur yra pastatyti atliekų rūšiavimo konteineriai, rūšiuoti atliekas;

23.5. mokamose stovyklavietėse ir poilsiavietėse sumokėti nustatyto dydžio mokestį teritoriją aptarnaujančios organizacijos įgaliotiems asmenims;

23.6 atsakingai prižiūrėti savo gyvūnus augintinius, siekiant nepažeisti laukinės gyvūnijos, kitų regioninio parko lankytojų interesų;

23.7. apie pastebėtus gamtos ir kultūros paveldo vertybių niokojimo atvejus, saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo ar kitus pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, pranešti bendruoju pagalbos telefonu 112 aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams ar Direkcijai.

24. Regioninio parko lankytojams draudžiama:

24.1. triukšmauti, garsiai leisti muziką ar kitaip trikdyti gyvūniją bei trukdyti kitų regioninio parko lankytojų ar vietos gyventojų poilsį;

24.2. leisti bėgioti šunims be pavadėlio laukinių gyvūnų jauniklių vedimo laikotarpiu (balandį liepą);

24.3. šiukšlinti aplinką, teršti vandens telkinius;

24.4. užkasti atliekas;

24.5. ardyti, gadinti šlaitus ar kitaip skatinti žemės paviršiaus eroziją;

24.6. naikinti, žaloti, rinkti ar išsinešti, išvežti miško paklotę;

24.7. naikinti ar žaloti skruzdėlynus.

IV SKYRIUS

APSAUGOS IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMO YPATUMAI, TAIKOMI KONSERVACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOJE (REZERVATE, DRAUSTINIUOSE IR PAVELDO OBJEKTUOSE)

25. Regioninio parko konservacinio funkcinio prioriteto zonose:

25.1. draustiniuose ir paveldo objektuose neleidžiama statyti naujų ar didinti esamų rekreacinių pastatų užstatymo plotų, tūrio, statyti naujų ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) pastatais, fermų, žemės ūkio verslo kompleksų;

25.2. Šilėnų etnokultūriniame draustinyje esamų sodybų gyvenamųjų namų fasaduose projektuoti ir įrengti vitrininius langus galima tik vidinio kiemo pusėje, neapžvelgiamoje nuo gatvės ar kelio. Gyvenamojo namo priklausiniuose tokių langų įrengimas draudžiamas;

25.3. leidžiama įrengti saulės šviesos energijos elektrines, saulės šilumos energijos kolektorius tik ant pastatų stogų ir (ar) pastatų fasadų, kurie nėra matomi nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų), gatvės, kelio ar apžvalgos vietų (regyklų), turizmo trasų;

25.4. bepiločiais orlaiviais (dronais) ir oro balionais skraidyti draustiniuose ir rezervatuose galima tik gavus Direkcijos pritarimą. Direkcija sprendimą priima įvertinusi, ar planuojama veikla nesunaikins ir (ar) nesužalos rezervate saugomų gamtos vertybių.

26. Dūkštų gamtiniame rezervate:

26.1. draudžiama uogauti ir grybauti;

26.2. asmenys, vykdantys Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytą leistiną veiklą, privalo turėti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ar aplinkos ministro nustatyta tvarka išduotą Direkcijos pritarimą. Išimtis taikoma asmenims, vykdantiems žmonių paieškos ir gelbėjimo, ekstremaliųjų įvykių ir (ar) avarių padarinių likvidavimo darbus, valstybės sienos ir (ar) krašto apsaugą, viešosios tvarkos palaikymą, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir valstybinę saugomų teritorijų kontrolę, priešgaisrinę apsaugą;

26.3. lankymosi metu rezervate aptinkamos augalų, gyvūnų ir grybų rūšys gali būti naudojamos Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Laukinės gyvūnijos įstatyme, Laukinės augalijos įstatyme nustatyta tvarka.

27. Regioninio parko gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose:

27.1. leidžiama statyti transporto priemonės, kurti laužus ir statyti palapines tik tam skirtose vietose;

27.2. valstybiniuose miškuose, atlikus atrankinius sanitarinius miško kirtimus, turi būti palikta ne mažiau kaip $30 \text{ m}^3/\text{ha}$ storesnių nei 20 cm skersmens įvairių suirimo stadijų negyvų medžių, išskyrus sanitarinių miško kirtimų atvejus, kai reikalavimas sunaikinti miško kenkėjus arba kenksmingus organizmus nustatytas teisės aktuose;

27.3. Niūraspalvio auksavabalio radavietėse projektuojant kirtimus privaloma palikti 120 metų ir senesnius ąžuolus bei kitus senus drevėtus medžius;

27.4. bebrų užtvankų ardymas bebravietėse, kurios Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka laikomos neperspektyviomis, galimas tik gavus Direkcijos pritarimą. Prašymai leisti ardyti bebrų užtvankas neperspektyviose bebravietėse Direkcijai teikiami ir nagrinėjami Taisyklių nustatyta tvarka ir terminais. Direkcija sprendimą dėl bebrų užtvankų neperspektyviose bebravietėse ardymo derinimo ar nederinimo priima įvertinusi, ar planuojama veikla nepakenks saugomoms vertybėms.

V SKYRIUS

APSAUGOS IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMO YPATUMAI, TAIKOMI REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOJE

28. Tvarkant regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonas, didinama kraštovaizdžio estetinė vertė, gerinamos vietovės eksponavimo galimybės, formuojami nauji ar pertvarkomi esami želdiniai, įgyvendinamos reginių formavimo, medynų atsparumo rekreacinėms apkrovoms didinimo priemonės, įrengiami paplūdimiai, poilsiui pritaikomos pakrantės. Jose draudžiama bloginti rekreacinių išteklių kokybę, mažinti kraštovaizdžio estetinę vertę, projektuoti ir statyti ar įrengti su rekreacija nesusijusius statinius.

29. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose, numatytose regioninio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo plane), leidžiama naujų rekreacinių pastatų statyba, įrengiami paplūdimiai, statomi lieptai. Statant naujus rekreacinius pastatus ar jų kompleksus, atsižvelgiama į etnografiniam regionui būdingą tradicinių sodybų ar dvarų architektūros išraišką.

30. Paplūdimiai su mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais ir nesudėtingaisiais paplūdimių statiniais įrengiami teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose.

31. Neurbanizuojamose rekreacinėse teritorijose įrengiamos tik atokvėpio vietos, poilsiavietės, stovyklavietės.

VI SKYRIUS

APSAUGOS IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMO YPATUMAI, TAIKOMI KITO (GYVENAMOSIOS PASKIRTIES) EKOLOGINĖS APSAUGOS IR ŪKINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

32. Kitose (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose leidžiama statybų plėtra, numatyta savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendruosiuose planuose ir regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose).

33. Ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) statiniais statyba leidžiama regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo plane) numatytose vietose, esančiose ekologinės apsaugos ir ūkinio funkcinio prioriteto zonose, statinius išdėstant ne didesniame kaip 2 ha plote. Joms taikomi šie reikalavimai:

33.1. ūkininko sodyboje vienu fermos, ūkio pastatu ar šiltnamiu užstatomas didžiausias žemės plotas negali viršyti 400 m². Leidžiamas ūkininko sodybos pastatais užstatomas žemės plotas:

33.1.1. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra iki 3 ha – iki 700 m²;

33.1.2. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra nuo 3 ha iki 10 ha – iki 600 m²;

33.1.3. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra nuo 10 ha ir daugiau – iki 700 m²;

33.2. ūkininko sodybos kitos paskirties pastatai, kurie dėl savo specifikos ir techninių reikalavimų negali būti statomi išlaikant tradicinės Dzūkijos etnografinio regiono architektūros savitumus, rekomenduojama pridengti želdiniais, kad jie nedominuotų sodybos statinių komplekse.

34. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų, Statybos įstatymų nuostatomis, įvertinant kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, mėgėjų sodų sklypuose, esančiuose mėgėjų sodo teritorijose leidžiama statyti, rekonstruoti, remontuoti vienbučius namus ir jų priklausinius, sodo namus, laikantis galiojančių statybos techninių reglamentų.

VII SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

35. Regioninio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal kompetenciją organizuoja Direkcija.

36. Direkcijos savininko teises ir pareigas įgyvendina Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba). Direkcija yra juridinis asmuo, turi antspaudą su savo pavadinimu ir sąskaitą banke.

37. Direkcijai vadovauja regioninio parko direktorius, kurį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Tarnybos direktorius.

38. Direkcijoje gali būti mokslo, gamtos, kultūros vertybių apsaugos, rekreacijos, informacijos ir kiti padaliniai. Direkcijos nuostatus tvirtina Tarnybos direktorius.

39. Direkcija atlieka funkcijas, numatytas Saugomų teritorijų įstatyme, kituose įstatymuose ir teisės aktuose.

40. Regioninio parko ar tam tikrų jo dalių lankymas gali būti apmokestinamas platinant lankytojo bilietus. Lankytojo bilietų kainą ir platinimo tvarką nustato Tarnyba.

[Signature]
Aplinkos ministras
Rostutis Mažeika
2010-01-06

[Signature]
Vykdantis AD direktoriaus
Tiesos tarnybos
skyrius
L. Mikuckienė
2019-12-30

[Signature]
Sveikė D. Jonkoniene
Vyriausioji specialistė
Danguolė Tunkevičiūtė